збереженню тенденції подальшого поглиблення інтеграційних процесів у сфері туризму.

Туризм в Україні також має всі можливості для перетворення в прибуткову галузь. Перспективи його розвитку визначаються наступними напрямками: вдосконаленням системи управління галуззю, зміцненням і покращенням матеріальної бази туризму, розширенням міжнародного співробітництва в сфері туризму, наданням більш якісних туристичних послуг та розширення їх асортименту, покращенням транспортного сполучення і обслуговування, підвищенням ефективності використання рекреаційних ресурсів та об'єктів історичної, культурної, архітектурної, побутової та іншої спадщина країни та її регіонів, активізацією інформаційного та рекламного забезпечення, здійсненням ефективної інвестиційної та інноваційної діяльності, поліпшенням кадрового забезпечення галузі, шляхом більш якісної підготовки фахівців у ВНЗ країни.

Список літературних джерел

1. *Борущак М.* Проблеми формування стратегії розвитку туристичних регіонів: монографія. — Інститут регіональних досліджень НАН України. — Львів, 2006. — 288 с.

2. Управління регіональним розвитком туризму: Навчальний посібник. / За ред. В.Ф. Семенова. — Одеса, 2011. — 225 с.

3. *Шмігельська Є. А.* Напрями активізації використання потенціалу регіонів України.// «Регіональний розвиток України: проблеми та перспективи». Тези III Міжнародної науково-практичної конференції (4 червня 2015 р.). — К.: КНЕУ, 2015. — С. 211-214.

Шуплат О. М., к.е.н.,
старший викладач кафедри інвестиційної діяльності
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО ЯК ІННОВАЦІЙНА ФОРМА ЗАЛУЧЕННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ У СФЕРУ ТУРИЗМУ

Сфера туризму — це важлива галузь економіки, інвестиційний розвиток якої є умово успішного функціонування. Сфера

покликана вирішувати ряд соціально-економічних проблем, пов'язаних із розвитком інфраструктури країни, збереженням та раціональним використанням природно-рекреаційного та культурно-історичного потенціалу, вихованням та культурним просвітництвом населення.

Світова практика свідчить, що країни з трансформаційними економіками, як правило, не в змозі подолати об'єктивні труднощі кризового періоду без залучення та ефективного використання інвестицій. У кризових умовах, в яких перебуває Україна, при обмеженості фінансових ресурсів, особливої актуальності набуває питання інвестиційної діяльності підприємств сфери туризму, основною метою якої є реалізація інвестиційних проектів.

Традиційні методи та інструменти фінансового забезпечення інвестиційної діяльності не сприяють ефективному та стійкому функціонуванню та розвитку підприємств сфери туризму. Існує проблема пошуку нових форм залучення фінансових коштів у галузь, серед яких запровадження схем фінансування на умовах державно-приватного партнерства (ДПП) за участю держави, туристичного бізнесу, туриста й місцевого населення. Це сприятиме не лише залученню власних фінансових ресурсів в галузь, але й активізує роль іноземних інвесторів у фінансовому забезпеченні інвестиційної діяльності підприємств сфери туризму.

Механізми ДПП передбачають залучення позабюджетних інвестицій у розвиток різних типів інфраструктури та об'єктів виробничих і невиробничих галузей. Завдання держави полягає у створенні та просуванні на внутрішньому і світовому ринках якісного національного туристичного продукту. Приватний бізнес не може проводити некомерційну іміджеву рекламну кампанію всієї країни: його мета — просування власного продукту, в той час як створення сприятливого іміджу країни є виключно державним завданням.

Поняття «державно-приватне партнерство» є перекладом терміну public-private partnership. У зарубіжних країнах, щоб підкреслити пріоритетну роль приватного сектора, іноді використовується термін «приватно-державне партнерство». Поняття «публічно-приватне партнерство» відтворює сутність відносин, оскільки в якості публічного партнера в закордонній практиці можуть виступати не лише органи державної влади, але й органи

© Матеріали Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції «Туристичний бізнес: сучасні тренди та стратегії розвитку», КНЕУ, 16 березня 2018 р.

місцевого самоврядування, громадські організації та благодійні фонди.

Взаємодія державного і приватного секторів може проявлятися у вигляді: 1) залучення ресурсів бізнесу (фінансових, управлінських і технологічних) до діяльності з надання громадських послуг (у сфері житлово-комунального господарства, охорони здоров'я, освіти, транспорту) з метою підвищення ефективності і якості послуг, що надаються. Отже, ДПП стає формою оптимізації виконання державою своїх обов'язків перед суспільством у частині безперебійного надання суспільних благ населенню; 2) залучення приватної ініціативи та інвестицій при збереженні державного контролю (прав власності) над стратегічними державними активами (об'єкти культури, інфраструктури, надра, тощо) з метою зниження державних витрат на їх утримання і підвищення якості управління цими активами.

У Законі України «Про державно-приватне партнерство» ДПП визначено як співробітництво між державою Україна, Автономною Республікою Крим, територіальними громадами в особі відповідних органів державної влади та органів місцевого самоврядування (державними партнерами) та юридичними особами, крім державних і комунальних підприємств, або фізичними особами — підприємцями, що здійснюється на основі договору [1].

У зарубіжній практиці ДПП у сфері туризму виступає у вигляді різних моделей, які в модифікованому вигляді можуть бути представлені таким чином:

1) моделі, сформовані на принципах стратегічного співробітництва для розв'язання певних (конкретних) завдань, що не зачіпають відносини власності учасників (сервісний контракт, угода про просування продукту, туристський кластер);

2) моделі фінансування проектів, програм з державною, приватною або змішаною формою власності (оренда, лізинг, цільові програми та ін.);

3) моделі, утворені на принципах кооперації з частковою або повною зміною форм власності (глобальні об'єднання, виробничі об'єднання, особливі економічні зони туристично-рекреаційного типу) та ін.

Формами ДПП у т.ч. у сфері туризму можуть бути: державні контракти, орендні відносини, фінансова оренда (лізинг), спільні

підприємства, угоди про розподіл продукції і концесійні угоди [2].

Передумовами формування ефективних форм ДПП для залучення приватних інвестиції в економіку країни (регіону, міста), що дозволять реалізувати соціально-значущі проекти, забезпечити ефективність використання майна, яке перебуває у власності держави є:

– переорієнтація в умовах кризи виїзних туристичних потоків на внутрішні;

– створення нових особливих економічних туристично-рекреаційних зон і комплексів, реконструкція існуючої рекреаційної інфраструктури на утраті вимог світових стандартів;

– створення системи наукового і кадрового супроводу розвитку індустрії туризму;

– створення системи малого та середнього бізнесу, що забезпечує всебічний розвиток туристичного сектора;

– усвідомлення необхідності розвитку туризму і відпочинку органами законодавчої і виконавчої влади всіх рівнів.

У сфері туризму реалізуються проекти на основі ДПП наступних видів: комплексні (створення особливих економічних зон туристсько-рекреаційного типу, державні програми), цільові (за окремими напрямами або завданням розвитку туристичної сфери) і забезпечувальні (опосередковано впливають на туризм — наприклад, з розвитку транспортної інфраструктури).

У зв'язку з вище зазначеним, ДПП в галузі туризму може розглядатися як довгострокове співробітництво між державою та суб'єктами бізнесу у сфері туризму, в межах проектів, що мають державне і суспільне значення.

Напрямами реалізації ДПП у сфері туризму є:

1) формування особливих економічних зон туристично-рекреаційного типу (ОЕЗ ТРТ). Державно-приватні проекти в рамках даної співпраці реалізуються шляхом спільного інвестування бюджетних і приватних коштів в розвиток регіонального туризму виділених зон. Створення ОЕЗ ТРТ є масштабним проектом, спрямованим на розвиток регіонів шляхом залучення інвестицій, управлінських, наукових і виробничих технологій;

2) створення туристичних кластерів.

З огляду на особливості туризму як сфери взаємодії галузей, можна запропонувати наступний підхід до реалізації ДПП в туризмі. ОЕЗ ТРТ мають створюватися на територіях з вузько екологічною спрямованістю, тобто мають задовольняти кінцеві потреби у відпочинку і релаксації туристів. Кластери — більш «вільна» в законодавчому сенсі форма, відповідно, в основі їх створення має бути закладено оптимальне поєднання інтересів учасників кластера.

Вигоди учасників від реалізації ДПП у сфері туризму полягають в наступному:

– для держави — ефективне інвестування бюджетних коштів, поліпшення іміджу країни на світовому ринку, оптимізація системи надання державних послуг, підвищення якості життя населення, приплив інвесторів в регіони і країну.

– для приватного сектору — пільгові умови організації і ведення діяльності, зниження рівня ризику інвестування капіталу;

– для суспільства — розвиток інфраструктури територій, зростання кількості робочих місць, збереження навколишнього середовища та поліпшення екології, розширення можливостей цивілізованого відпочинку.

Подальший розвиток взаємодії в рамках ДПП повинне вестися в рамках пошуку спільних інвестиційно-привабливих об’єктів туризму, тобто не тільки держава має пропонувати об’єкти туризму, а й приватний бізнес, зі свого боку, також повинен почати пошук ефективного вкладення фінансових ресурсів, що дозволить підвищити ефективність сфери туризму регіону.

Таким чином, процес взаємодії державних органів влади та приватного бізнесу в регіонах у сфері туризму можна представити в наступному вигляді: 1) регіональні органи державної влади проводять оцінку потенційно привабливих туристичних об’єктів; 2) регіональні органи державної влади здійснюють конкурс на проведення робіт по об’єкту (або об’єктам) туризму; 3) інвестори пропонують проекти з модернізації та інших робіт по об’єкту (об’єктам) туризму; 4) відповідно укладається договір на проведення робіт на об’єкті (об’єктах) туризму; 5) проводиться регулярний моніторинг проведення робіт на туристському об’єкті; 6) об’єкт здається в експлуатацію.

© Матеріали Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції «Туристичний бізнес: сучасні тренди та стратегії розвитку», КНЕУ, 16 березня 2018 р.

Список літературних джерел

1. Про державно-приватне партнерство: Закон України від 01.07.2010 р. № 2404-VI [Електронний ресурс] // Верховна Рада України: офіц. веб-портал. — Електрон. дані. — 2010. — Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2404-17.

2. *Баядян А. Ю.* Государственно-частное партнерство как стратегия развития туристской отрасли Российской Федерации / А. Ю. Баядян, М. Ю. Беликов, М. Л. Некрасова // Новый взгляд: междунар. науч. вестн. — 2013. — № 2. — С. 8–17.

Щеглюк С. Д., к.е.н., с.н.с.,
ДУ «Інститут регіональних досліджень
імені М.І. Долішнього НАН України»

АКТИВІЗАЦІЯ КУЛЬТУРНОГО ТУРИЗМУ ЯК ДРАЙВЕРА РОЗВИТКУ КРЕАТИВНОЇ ІНДУСТРІЇ УКРАЇНИ

Креативна індустрія характеризується не лише певною сукупністю видів економічної діяльності, які виробляють креативні товари та послуги, а й підходом до формування нової економіки, яка базується на застосуванні людської творчості та активізації творчого потенціалу людини з метою отримання конкурентних переваг і розробки не лише нового, а й передусім цінного для суспільства продукту.

Попри численні заяви про підтримку креативних індустрій з боку Уряду України, розробку «Довгострокової національної стратегії культури-2025», формування окремих міських стратегій розвитку культури та вступу в дію Угоди про співробітництво з ЄС у частині культури (2017 р.), до цього часу не оцінено ані креативного потенціалу за світовими стандартами, не визначено тенденцій розвитку креативних індустрій, не сформовано політики сприяння розвитку креативного сектору економіки України. Всупереч відсутності такої державної підтримки протягом останнього часу окремі проекти, реалізовані у сфері культури та креативу підприємцями, громадським сектором за сприяння іноземних коштів діють у містах та регіонах України, стають відомі за її межами та сприяють формуванню нової бізнес-спільноти, креативної екосистеми, зміню-